

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 kwietnia 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Piotr Mirek (przewodniczący)

SSN Zbigniew Puskarski (sprawozdawca)

SSN Małgorzata Wąsek-Wiaderek

w sprawie **S. W.**

skazanego z art. 258 § 1 i 3 k.k. i in.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

na posiedzeniu w dniu 16 kwietnia 2025 r.

kasacji obrońcy skazanego

od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie

z dnia 17 czerwca 2024 r., sygn. akt VIII AKa 68/24,

utrzymującego w moc wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie

z dnia 12 stycznia 2024 r., sygn. akt VIII K 252/22

**uchyła zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi
Apelacyjnemu w Warszawie do ponownego rozpoznania w
postępowaniu odwoławczym.**

Zbigniew Puskarski Piotr Mirek Małgorzata Wąsek-Wiaderek

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Warszawie wyrokiem z dnia 12 stycznia 2024 r., sygn. akt VIII K 252/22 uznał oskarżonego S. W. za winnego:

- przestępstwa z art. 258 § 1 i 3 k.k. w brzmieniu na dzień 30 czerwca 2021 r. w zw. z art. 4 § 1 k.k., za które wymierzył oskarżonemu karę 3 lat pozbawienia wolności;
- przestępstwa z art. 55 ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii w brzmieniu na dzień 30 czerwca 2021 r. w zw. z art. 4 § 1 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. w zw. z art. 12 § 1 k.k., za które wymierzył oskarżonemu karę 6 lat pozbawienia wolności oraz karę 500 stawek dziennych grzywny, po 200 zł każda;
- przestępstwa z art. 56 ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii w brzmieniu na dzień 30 czerwca 2021 r. w zw. z art. 4 § 1 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. w zw. z art. 12 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k., za które wymierzył oskarżonemu karę 4 lat pozbawienia wolności oraz karę 500 stawek dziennych grzywny po 200 każda.

Po połączeniu kar jednostkowych Sąd wymierzył oskarżonemu S. W. kary łączne 8 lat pozbawienia wolności oraz 700 stawek dziennych grzywny po 200 zł każda; zawarł też w wyroku jeszcze inne rozstrzygnięcie będące konsekwencją skazania.

Po rozpoznaniu apelacji wniesionej przez obrońcę oskarżonego, Sąd Apelacyjny w Warszawie wyrokiem z dnia 17 czerwca 2024 r., sygn. akt VIII AKa 68/24, utrzymał w mocy wyrok Sądu pierwszej instancji.

Kasację od prawomocnego orzeczenia wniósł obrońca aktualnie skazanego S. W. Wyrok zaskarżył w całości, podnosząc w pierwszej kolejności, iż „został wydany przez nienależycie obsadzony Sąd II instancji, albowiem w składzie orzekającym zasiadali sędziowie mianowani na swoje stanowiska sędziowskie w wadliwej procedurze nominacyjnej przed organem niespełniającym konstytucyjnych wymogów stawianych Krajowej Radzie Sądownictwa, tj. Sędzia X.Y., sędzia X.Y.1 oraz Sędzia X.Y.2, wskutek czego zachodzi wobec wyroku bezwzględna przyczyna uchylecia orzeczenia określona w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k.” W kasacji jej autor nadto zamieścił zarzuty rażącego naruszenia prawa mającego istotny wpływ na treść wyroku – art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k., art. 170 § 1 pkt 2 i 5 k.p.k. oraz

art. 433 § 2 k.p.k., a w konkluzji wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi drugiej instancji do ponownego rozpoznania. Nadto wystąpił o wstrzymanie wykonania zaskarżonego wyroku.

W odpowiedzi na kasację prokurator Prokuratury Krajowej we Wrocławiu wniósł o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja okazała się oczywiście zasadna w zakresie zarzutu zaistnienia uchybienia określonego w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k., przy czym nie jest bez znaczenia okoliczność, że obrońca dążąc, by wyrok został wydany przez sąd należycie obsadzony, jeszcze na etapie postępowania apelacyjnego zgłosił wniosek o wyłączenie od udziału w sprawie sędziów X.Y., X.Y.2 i X.Y.1 (k. 2770-2774 akt sprawy), który postanowieniem Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 23 maja 2024 r., VIII Ko 225/24, nie został uwzględniony (k. 2783-2785).

Autor kasacji, uzasadniając wspomniany zarzut wskazał, że wszyscy sędziowie, którzy tworzyli skład Sądu Apelacyjnego w Warszawie orzekającego w sprawie S. W., do pełnienia urzędu zostali powołani na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r., poz. 3). Ma to znaczenie w kontekście mającej moc zasady prawnej uchwały składu połączonych Izb: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r., BSA 1-4110-1/2020, jak uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 2 czerwca 2022 r., I KZP 2/22, w których wskazano, że tak ukształtowana Krajowa Rada Sądownictwa nie jest rzeczywistym odpowiednikiem organu, o którym stanowią przepisy art. 186-187 Konstytucji RP. W dalszej kolejności obrońca zaznaczył, że wobec sędziów X.Y. i X.Y.1 Sąd Najwyższy przeprowadził tzw. test niezależności i bezstronności, z negatywnym dla wymienionych skutkiem i w konsekwencji wydawał wyrok kasatoryjny w odniesieniu do orzeczeń wydanych z ich udziałem.

W odniesieniu do sędziego X.Y., powołanego na stanowisko sędziego Sądu Apelacyjnego w Warszawie postanowieniem Prezydenta RP z dnia [...] 2023 r., obrońca nawiązał do wyroku Sądu Najwyższego z dnia 15 lutego 2024 r. (nie podał sygnatury sprawy, jednak wiadomo, że chodzi o sprawę IV KK 327/23) i jego ustnych

motywów przedstawionych przez sędziego sprawozdawcę. Przypomniął, że w motywach tych akcentowano, iż sędzia X.Y. po zmianie rządu i tym samym kierownictwa resortu sprawiedliwości w 2015 r., jawił się jako osoba szczególnego zaufania tego kierownictwa, bardzo aktywnie popierał wprowadzane przez nie tzw. „reformy”, a w istocie destrukcję wymiaru sprawiedliwości, z czym wiązało się jego powoływanie na odpowiedzialne funkcje i kolejne awanse zawodowe. Obrońca zwrócił w szczególności uwagę, że Sąd Najwyższy miał w polu widzenia, iż sędzia X.Y., od 21 kwietnia 2009 r. sędzia Sądu Rejonowego w [...]:

- decyzją Ministra Sprawiedliwości został powołany na stanowisko Prezesa Sądu Rejonowego w [...], był delegowany do orzekania w Sądach Okręgowych: w [...], [...], [...], objął stanowisko Prezesa Sądu Okręgowego w [...], nadto stanowisko [...] i pełniąc tę funkcję wszczynał postępowania dyscyplinarne wobec sędziów stosujących prawo europejskie. Zasiadał też w komisjach egzaminacyjnych, otrzymując dodatkowe wynagrodzenie;

- w 2018 r. był pełnomocnikiem ubiegającego się o wybór do Krajowej Rady Sądownictwa sędziego M. N., Prezesa Sądu Rejonowego w [...];

- w 2021 r. podpisał się aż na 7 listach poparcia dla kandydatów do Krajowej Rady Sądownictwa. W ten sposób wykazał lekceważącą postawę wobec wyroków ETPCz, w których podważono legalności tzw. „neo-KRS” i akcentowano prawo do sądu niezależnego, niezawisłego, ustanowionego ustawą;

Treść pisemnego uzasadnienia wyroku wydanego w sprawie IV KK 327/23 pozwala przyjąć, że w kasacji poprawnie przytoczono powyższe okoliczności, wszakże Sąd Najwyższy uwzględnił jeszcze inne okoliczności, wskazując, że:

- sędzia X.Y. został powołany do pełnienia urzędu sędziego Sądu Okręgowego w [...] postanowieniem Prezydenta RP z dnia [...] 2021 r., zaś do pełnienia urzędu sędziego Sądu Apelacyjnego w [...] postanowieniem Prezydenta RP z dnia [...] 2023 r., zatem w krótkim czasie, mając świadomość wadliwości procedury nominacyjnej, uzyskał w tej procedurze awans zawodowy z poziomu sędziego sądu rejonowego do sędziego sądu apelacyjnego. Wcześniej, w 2018 r. Minister Sprawiedliwości powołał go w skład Zespołu do spraw czynności Ministra Sprawiedliwości podejmowanych w postępowaniach dyscyplinarnych sędziów i asesorów sądowych;

- przebieg postępowania konkursowego na urząd sędziego Sądu Okręgowego w

[...], w którym uczestniczył sędzia X.Y., był nie w pełni transparenty. Uchwała Krajowej Rady Sądownictwa z [...] 2019 r. rekomendująca sędziego na ten urząd została uchylona przez Sąd Najwyższy, kolejną pozytywną dla niego uchwałę KRS podjęła, chociaż miał mniejsze doświadczenie i krótszy staż orzeczniczy od kandydatów, którzy nie uzyskali rekomendacji. Akcentowała fakt delegowania sędziego do orzekania w sadzie okręgowym, podejmowania działań w ramach różnorodnych funkcji administracyjnych, w tym funkcji [...]. Z wątpliwym uzasadnieniem KRS zdyskredytowała przy tym opinię Kolegium Sądu Apelacyjnego w [...], które wypowiadając się co do kilku kandydatów, negatywne stanowisko co nominacji zajęło tylko w odniesieniu do sędziego X.Y.

Sąd Najwyższy zaznaczył, że rozpatrywane osobno takie okoliczności, jak dotknięty wadą przebieg procedury nominacyjnej na wyższe stanowiska sędziowskie, czy też zasiadanie w różnych komisjach egzaminacyjnych (wymieniono konkretne komisje), sugerujące powiązanie z władzą wykonawczą, nie muszą prowadzić do twierdzenia, że udział sędziego X.Y. w składzie orzekającym nie gwarantuje stronie prawa do sądu w rozumieniu art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i art. 47 Karty Praw Podstawowych i tym samym powoduje, że sąd ten jest nienależycie obsadzony w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. Twierdzenie to aktualizuje się przy uwzględnieniu wszystkich, licznych okoliczności, które pozwalają na sformułowanie tezy, że kariera zawodowa sędziego X.Y. uległa istotnemu przyspieszeniu od 2018 r. i miała związek z jego włączeniem się w przeprowadzanie tzw. reform sądownictwa wdrażanych przez Ministra Sprawiedliwości. Ta postawa, której istotą było zaangażowanie w umacnianie i pogłębianie w Polsce stanu destrukcji niezależnego wymiaru sprawiedliwości, w tym za pomocą wszczynania postępowań dyscyplinarnych wobec sędziów, którzy podejmowali działania mieszczące się w granicach ich kompetencji, była nagradzana przez władzę wykonawczą możliwością szybkiego awansu i obejmowania licznych funkcji wiążących się z gratyfikacją finansową.

Akceptując tę ocenę sędziego X.Y. oraz pogląd, że liczne zaszłości związane z jego drogą zawodową i postawą wykazywaną po 2015, a szczególnie po 2017 r. należało uznać, że w kasacji zasadnie podniesiono, iż Sąd Apelacyjny w Warszawie orzekający z udziałem wymienionego sędziego w sprawie S. W. nie był należycie

obsadzony, czego nie zmienia fakt, że zaskarżony wyrok został wydany po zmianie politycznej, która nastąpiło w kraju w końcu 2013 r..

W odniesieniu do sędzi X.Y.1 autor kasacji odwołał się, bez podania sygnatury sprawy, do wyroku Sądu Najwyższego z dnia 12 grudnia 2023 r. (wiadomo, że chodzi o wyrok w sprawie o sygn. akt II KK 74/22), nadto przytoczył sygnatury innych spraw, w których cyt. „stwierdzono, że sąd odwoławczy z udziałem sędzi X.Y.1 nie spełniał wymogu bezstronności i niezależności, a tym samym zaistniała bezwzględna przyczyna odwoławcza określona w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k.”.

W kasacji przytoczono okoliczności, które jej autor uznał za istotne, takie jak:

- delegowanie sędzi przez Ministra Sprawiedliwości do orzekania w Sądzie Apelacyjnym w [...], najpierw na czas określony od dnia 1 września 2018 r., następnie od dnia 1 marca 2019 r. bezterminowo;
- powierzenie sędzi przez Ministra Sprawiedliwości z dniem 1 lipca 2018 r. obowiązków sędziego Sądu Dyscyplinarnego przy Sądzie Apelacyjnym w [...], przy czym od maja 2020 r. sędzia X.Y.1 pełniła funkcję Prezesa Sądu Dyscyplinarnego,
- powołanie sędzi przez Ministra Spraw Wewnętrznych na funkcję komisarza wyborczego w [...] (faktycznie była to decyzja Państwowej Komisji Wyborczej podjęta na wniosek Ministra) ;
- brak opiniowania kandydatury sędzi na stanowisko sędziego Sądu Apelacyjnego w [...] przez środowisko sędziowskie, bowiem Zgromadzenie Przedstawicieli Sędziów Apelacji [...] odroczyło opiniowanie kandydatów na wolne stanowiska sędziowskie z motywacją, że stanowiłoby to legitymizowanie czynności szkodzących wymiarowi sprawiedliwości, a działania KRS w obecnym kształcie wskazują, że organ ten nie stoi na straży niezależności sądów i niezawisłości sędziów,
- na jednego z sędziów „sędzia X.Y.1 nałożyła tzw. wytyk orzeczniczy za to, że uznawał za wadliwe prawomocne wyroki wydane z udziałem sędziów Sądu Apelacyjnego w Warszawie powołanych przez tzw. »neo-KRS«”.

W uzasadnieniu wyroku wydanego w sprawie II KK 74/22 odnotowano, że orzekając w kilku sprawach, w których sąd procedował w obsadzie z sędzią X.Y.1, Sąd Najwyższy nie uznawał, że z tego powodu zaistniało uchybienie z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k., jakkolwiek też zafstrzegał, że stosownie do pozyskanych informacji stanowisko w tym zakresie może ulec zmianie. Ostatecznie we wspomnianej sprawie

II KK 74/22 uznano, że „przeprowadzony przez Sąd Najwyższy test sprawdzający czy Sąd orzekający w sprawie oskarżonych w instancji odwoławczej był należycie obsadzony dał rezultat negatywny. Taka ocena jest zdeterminowana ustaleniem, że oprócz wadliwości samego powołania Sędzi X.Y.1 do Sądu Apelacyjnego w Warszawie (...), Sędzia ta w kolejnych latach, poczynając od 2017 r. pełniła szereg funkcji, których uzyskanie było uzależnione bezpośrednio od decyzji Ministra Sprawiedliwości (nawiązano także do faktu powołania sędzi do kilku komisji egzaminacyjnych) oraz podejmowała działania, które można ocenić jako brak respektowania orzecznictwa trybunałów europejskich odnoszącego się do prawa do sądu niezależnego, niezawisłego, ustanowionego ustawą”. Stanowisko to zostało szeroko umotywowane, w tym z nawiązaniem do okoliczności podniesionych w przedmiotowej kasacji i brak jest powodów, by od niego odstąpić, jakkolwiek w przypadku sędzi X.Y.1 okoliczności negatywnych jest wyraźnie mniej niż w przypadku sędziego X.Y.

W odniesieniu do sędziego X.Y.2 w kasacji podano, że „nieco odmienna” jest sytuacja tego sędziego, którego „dotyczy oczywiście tożsama okoliczność związana ze źródłem nominacji sędziowskiej, powołaniem do sądu wyższej instancji oraz charakterem sprawy. Niemniej obrońca, na tym etapie, nie dostrzega okoliczności analogicznych do powyżej przedstawionych w zakresie niezależności sędzi X.Y.1 oraz sędziego X.Y., co nie oznacza, iż wniosek o wyłączenie sędziego X.Y.2 pozostaje bezzasadny”. To stwierdzenie nie przystaje do obecnej sytuacji procesowej, jako że nie jest przedmiotem rozpoznania kwestia wyłączenia wymienionego sędziego od udziału w sprawie, nadto pogląd skarżącego, że również udział w składzie orzekającym Sądu Apelacyjnego sędziego X.Y.2 skutkował zaistnieniem uchybienia określonego w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. nie jest przekonujący, bowiem opiera się wyłącznie na fakcie uczestniczenia sędziego w procedurze nominacyjnej z udziałem wadliwie ukształtowanej Krajowej Rady Sądownictwa. W świetle uchwały składu trzech Izb Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r., uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 2 czerwca 2022 r., I KZP 2/22 i wielu innych orzeczeń tego Sądu w przypadku sądu powszechnego nie przesądza to o zaistnieniu wspomnianego uchybienia, nadto Sądowi orzekającemu w niniejszej sprawie jest wiadomo z urzędu, że w kilku sprawach rozpoznanych przez

Sąd Najwyższy test niezawisłości i niezależności sędziego X.Y.2 dał rezultat pozytywny.

Ograniczenie rozpoznania kasacji do podniesionego w niej uchybienia, o którym mowa w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k., znajduje oparcie w art. 436 w zw. z art. 518 k.p.k., przy przyjęciu, że rozpoznanie pozostałych zarzutów skargi byłoby przedwczesne.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy orzekł jak w wyroku.

Rozpoznanie kasacji niedługo po jej wpłynięciu, uczyniło zbędnym wypowiedanie się w kwestii wstrzymania wykonania zaskarżonego wyroku.

Zbigniew Puskarski Piotr Mirek Małgorzata Wąsek-Wiaderek

[PŁ]

[a.ł]